

Pirate Treasure

KOSMOS



Ja vel!
— Kaptein,
vi kaster loss!

Produktinformasjon

0718618 AN 121021-DE / Master_1657888
© 2020 Franckh-Kosmos Verlags-GmbH & Co. KG,
Pfizerstraße 5-7, 70184 Stuttgart, DE,
Telefon: +49(0) 711 2191 343

Produktet og alle dets deler er beskyttet av opphavsretten. Enhver bruk utenfor opphavsrettslovens snevre grenser uten utgiverens samtykke er forbudt og kan føre til rettsforfølgelse. Dette gjelder særlig reproduksjon, oversettelse, mikrofilming og lagring og prosessering i elektroniske systemer, nettverk og medier. Vi garanterer ikke at all informasjon i dette verket er uten opphavsrettigheter.

Prosjektledelse og tekst: dr. Mark Bachofer
Designkonsept og layout av veiledning: Atelier Bea Klenk, Berlin
Prosjektledelse og tekst: dr. Mark Bachofer
Designkonsept og layout av veiledning: Atelier Bea Klenk, Berlin

Foto: Jaimie Duplass & bero (alle klebestrimler © fotolia); Ase lunder (vannet), Fer Gregory (skattkiste), Maryna M og showcake (sand), [alle tidligere © shutterstock], Theodore Scott (mynter fra Whydah) Flickr CC-BY-SA 2.0; Akinne (utgravingsgitter), Örem (Jolly Roger til høyre), begge Wikipedia CC-BY-SA 3.0; Hispaloa (mynter), Kostya Goloborodov (funn av skjelett), begge Wikipedia CC-BY-SA 4.0; Emanuel Bowen (kart over Karibia 1767), JLG Ferris (maleri av Blackbeard 1920), Open Clipart Gallery (Jolly Roger til venstre), de 3 tidligere Wikipedia allemannseie; US Air Force (sikting), allemannseie
Illustrasjoner: F. Werth, Horb

Designkonsept og emballasjelayout: Peter Schmidt Group, Hamburg

Utgiveren har gjort sitt ytterste for å finne rettighetshaverne til alle fotografier som er brukt. Dersom det i enkelttilfeller ikke er tatt hensyn til en rettighetshaver, bes denne om å forelegge utgiveren et bevis på at hen eier bilderrettighetene, slik at hen kan få betalt bransjens standardhonorar.

Med forbehold om tekniske endringer
Trykket i Thailand / Imprimé en Thaïlande

Innhold



- 1 Utgravingsblokk med en skjult skatt i:
 - A To mynter (metall)
 - B Stor hodeskalle (plast)
 - C To små hvite perler (plast)
 - D Fem edelstener (plast)
- 2 Hammer
- 3 Meisel
- 4 Svamp
- 5 Snor

— Har du noen spørsmål?
Kundeservice vår hjelper deg gjerne!
info@spilbraet.dk

Kjære foreldre!

Sett deg ned med barnet ditt og hjelp ham eller henne med å finne sjørøverskatten. Les gjennom instruksjonene sammen før dere starter eksperimentet, og følg dem nøye. Pass på at ingen av delene kommer i hendene på små barn, spesielt gipsdelene som blir liggende som avfall etter utgravingen. Disse kan kastes sammen med restavfallet.

— SIKKERHETSINSTRUKSJONER

FORSIKTIG! Ikke egnet for barn under 7 år. Brukes under tilsyn av voksne. Les og følg instruksjonene før bruk, og ta vare på dem til senere. Enkelte av delene har skarpe spisser, hjørner eller kanter. Disse utgjør en fare for personskade.

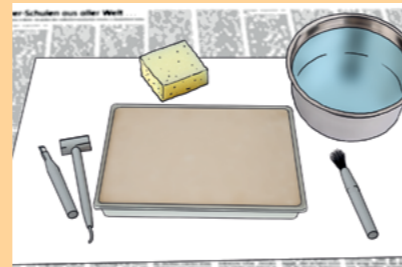
FORSIKTIG! Ikke egnet for barn under 3 år. Små deler kan bli svelget, noe som medfører kvelningsfare. Det er fare for kvelning hvis ledningen legges rundt halsen.

Følg bruksanvisningen når dere skal grave ut. Hold små barn og dyr unna forsøksstedet. Det er ikke tillatt å spise eller drikke på forsøksstedet. Gipsblokken må bearbeides langsomt og ikke mens den er tørr, siden det kan dannes splinter og støv.. Ikke få gipsmaterialet i munnen eller øynene. Rengjør alt utstyr og arbeidsplassen etter bruk. Vask hendene etter bruk!

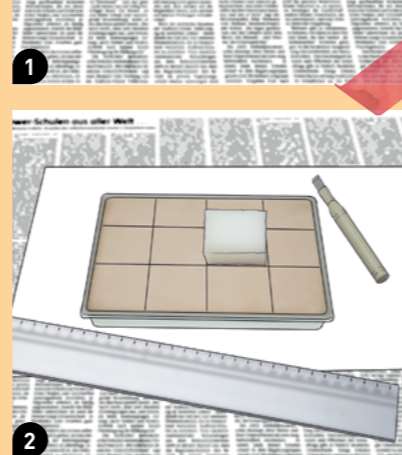
Ta vare på emballasjen og bruksanvisningen, siden disse inneholder viktig informasjon.

— UTGRAVING

1. Gjør først klar en egnet arbeidsplass. Denne bør helst være i et rom hvor det ikke gjør noe om det faller litt puss eller noen dråper vann på gulvet. Arbeidet skal gjøres på en flat bordplate som ikke så lett får skader. Legg litt avispapir oppå bordplaten for å beskytte den. Ha utgravingsblokken, svampen, verktøy og en skål med vann klar. Dere trenger også en liten linjal.

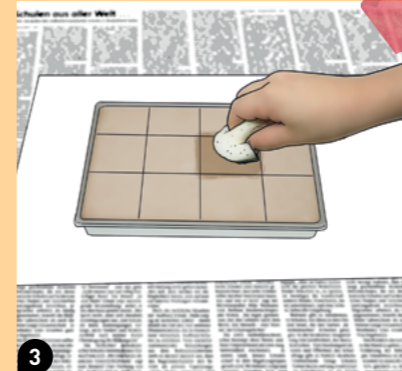


2. Foreta utgravingen slik arkeologer gjør det. Arkeologer er forskere som undersøker funn fra tidligere tider. Del funnstedet inn i søkefelt. Legg den tørre svampen på gipsblokken. Bruk en meisel og en linjal for å risse et «rutemønster» inn i overflaten. De enkelte rutene skal svare noenlunde til størrelsen på svampen.



— UTGRAVING

3. Begynn å grave i et av søkefeltene. Bløtlegg først svampen i bollen med vann. Legg den så på en rute og klem forsiktig ut vannet.

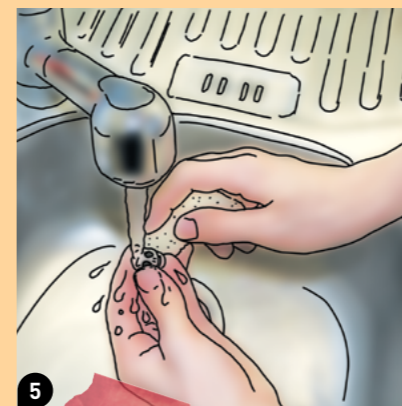


4. Pussen i søkefeltet blir myk, og du kan nå risse i overflaten med meiselen. Er underlaget hardt, kan du forsiktig grave videre med hammer og meisel. Så snart du støter på et funn, gjelder det å grave forsiktig rundt det. Det kan være nødvendig å fukte gipslagene igjen med svampen.



5. Fortsett nå steg for steg med de andre søkefeltene på samme måte som du gjorde med det første, til du har funnet alle delene av skatten.

6. Når alle delene av skatten er funnet, er det bare å fjerne gipsrestene. Skyll dem en etter en under rennende vann fra springen, og rengjør overflaten med svampen. Det er best å lukke proppen, slik at små deler ikke går tapt. Til slutt må funnene tørkes med tørkepapir.



Når du har gravd opp og rengjort skatten, må du vaske hendene grundig og rydde opp på arbeidsplassen. Avispapir og gipsrester kan kastes sammen med restavfallet.

! FØLGE OPP

Hvorfor søke i felt?

— Arkeologer deler ofte inn funnstedene sine i SØKEFELT for å registrere den nøyaktige plasseringen av hvert funn. Dette gjør det lettere å sette de enkelte delene av et funn sammen senere, eller å lage seg en idé om hva de ENKELTE FUNNENE kan ha blitt brukt til.



Små deler

FOR Å SIKRE AT SELV DE MINSTE DELENE SOM ER GJEMT I SANDEN ELLER JORDA, IKKE GÅR TAPT, BLIR OGSÅ «AVFALLET» NØYE SIKTET OG UNDERSØKT UNDER EN ARKEOLOGISK UTGRAVING. DETTE TRENGER DU SELV-FØLGELIG IKKE GJØRE UNDER HER. DET HOLDER Å SAMMENLIGNE FUNNENE MED INNHOLDSLISTEN I SETTET.



UNDERVANNS-ARKEOLOGI

— I arkeologi på bunnen av havet leter forskerne etter forliste skip og ulike ting som fortsatt kan finnes i vraket. En ekte sjørøverskatt er funnet i sjørøverskuta «Whydah», som sank utenfor den amerikanske kysten nær Cape Cod.

Graver og skjeletter

— Fra tid til annen finner også arkeologer DELER AV MENNESKER, for eksempel hodeskaller eller bein, i utgravninger. Ofte er disse stedene gravplasser, og da kan det dukke opp gjenstander som ble lagt i de dodes grav. Men noen ganger finner man også noe fra en gammel straffesak – og kanskje våpen, verktøy eller andre ting som forklarer DE DØDES HISTORIE.



Oi!
— En skatt!



— LAG EN STILIG NØKKELRING

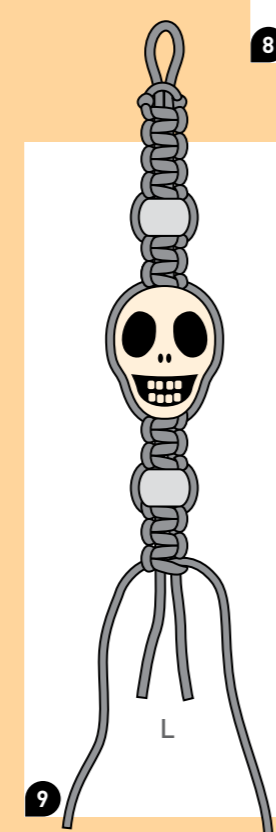
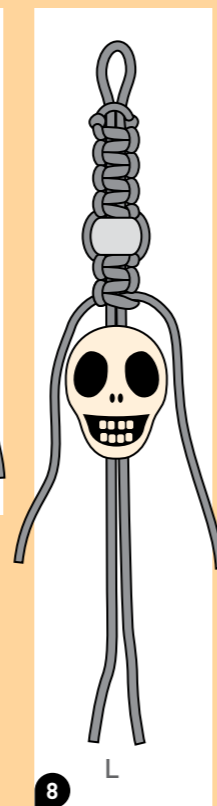
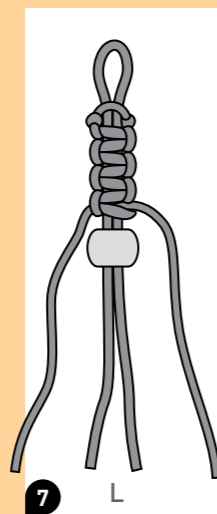
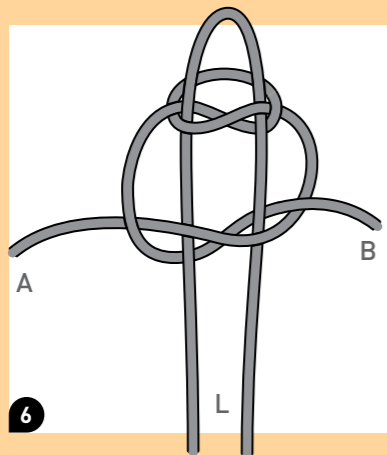
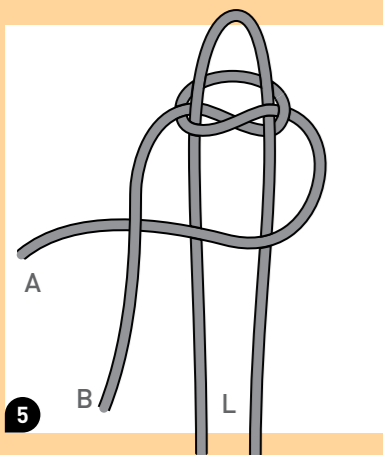
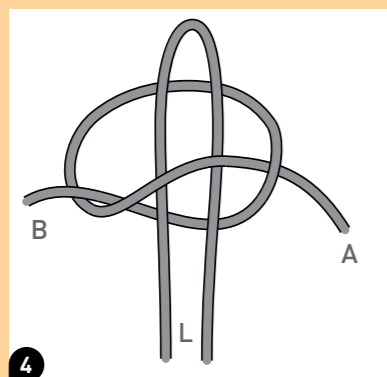
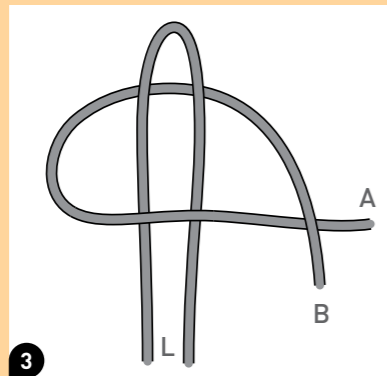
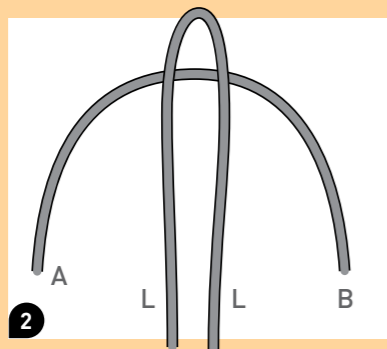
— Lær hvordan du lager vevknuter ved hjelp av knytteteknikk, og bruk perlene til å binde en kul nøkkelring.

Dette trengs

- Snor
- 2 små hvite perler
- Stor hodeskalle
- Saks
- Linjal

Slik fungerer det

1. Mål først opp 25 cm av snoren, og klipp av snoren med saksen..
2. Den korte snoren blir nå styresnoren (L), mens den lange snoren blir til knyttesnoren med endene A og B. Legg snorene foran deg slik vist på bildet. Løkken som dannes av styresnoren, vil senere fungere som en ring, for eksempel til å henge opp nøkkelringen med.
3. Før nå A over styresnoren og under B.
4. Før deretter B under styresnoren og frem gjennom løkken på venstre side. Trekk i begge ender. Endene av A og B har byttet side.
5. Deretter føres A fra høyre over styresnoren og under B.
6. Før B under styresnoren og gjennom løkken dannet av A. Trekk i A og B: Den første vevknuten din er klar!



7. Lag en ny vevknote ved å gjenta trinn 3 til 6. Deretter trekker du den første hvite perlen på styresnoren og fører de knyttede snorene til siden av perlen.
8. Lag nå ytterligere to vevknuter, og sett på hodeskallen.
9. Lag to vevknuter igjen, deretter den andre hvite perlen og til slutt to vevknuter.
10. Knytt nå endene A og B sammen, og klipp av alle endene på snoren. Be så en voksen om å forsegle endene av snorene forsiktig med flammen fra en lighter.

FORSIKTIG! Trinn 10 må bare gjøres med hjelp av en voksen!

Fantastisk!
— Og slik ser den ferdige nøkkelringen ut!

?! FØLGE OPP



Sjørøvere

— Sjørøvere eller pirater er hovedsakelig kjent fra **seilskutenes tid**. De kapret fremmede skip på åpent hav og stjal lasten, enten det var varer eller skatter. Dette ble ikke alltid betraktet som en forbrytelse, fordi noen sjørøvere hadde en «tillatelse», et såkalt **kaperbrev**, der en konge ga dem tillatelse til å plyndre andre lands skip. Slike sjørøvere kalles ofte **kapere**.

Noen kjente sjørøverkapteiner er Henry Morgan, Francis Drake og Edward Teach, som ble kalt **Blackbeard**.



MYNTER OG SKATTER

— Når folk tenker på sjørøverskatter, tenker de vanligvis på kister fulle av smykker, edelstener eller mynter. På sjørøvernes tid fantes det utallige forskjellige **GULL- OG SØLVMYNTER**. De var ofte preget med et portrett av en dronning eller konge, et våpenskjold, symboler eller tekster. Bare svært sjelden hadde de et preget tall som på våre mynter som indikerte myntens verdi. Dette skyldtes at gull- og sølvmynter vanligvis fikk sin **FASTE VERDI** fra vekten av det edle metallet som ble brukt. I dette settet finner du kopier av portugisiske mynter fra sjørøvertiden.



Ohoi!
— Kaptein, vi har den!



Skatteøyene

— For å selge eller gjemme byttet, som vanligvis var varer eller skatter, reiste sjørøverne ofte til øyer. Dette fordi de var spesielt aktive i **KARIBIA**, det mellomamerikanske øyriket som mange av skipsrutene mellom «den nye verden» (Amerika) og Europa gikk gjennom. Når de ble hyret inn som **KAPERERE**, dro de naturligvis til en havn som var under deres konges styre. Men hvis de måtte gjemme seg, valgte de mindre øyer, som ofte var ubeboede. Det antas at mange «sjørøverskatter» fortsatt kan finnes på slike øyer eller i forliste skipsvrak.

VISSTE DU AT...?

— Sjørøverne heiste et eget sjørøverflagg før de angrep et annet skip. Disse flaggene var ofte svart, noen ganger røde, og vanligvis var de merket med hodeskaller, våpen eller skjeletter. Mange sjørøverkapteiner hadde egne flagg. Disse flaggene ble kalt «**jolly roger**» (som betyr «glade Roger»). Vi vet ikke hvorfor, men kanskje det var fordi hodeskaller alltid ser ut til å le... Et annet navn er **Black Jack** («sorte fane») fordi det var svart, i motsetning til det britiske flagget, som kalles «Union Jack».

